

XIZMAT KO‘RSATISH SOHASIDA INVESTITSIYALARNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH

Shermatov Axror Abdixakimovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

“Real iqtisodiyot” kafedrasi stajyor-assistenti

axror_shermatov@mail.ru

***Annotatsiya** – Mazkur maqolada xizmat ko‘rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirishning nazariy va amaliy jihatlari tadqiq etilgan. Xizmatlar sektorida investitsion faoliyatni tashkil etishning o‘ziga xos xususiyatlari, investitsion qarorlar qabul qilish jarayonlari hamda investitsiyalar samaradorligiga ta’sir etuvchi omillar tahlil qilingan. Tadqiqot davomida investitsiyalarni boshqarishda raqamli texnologiyalar, risk-menejment tizimlari va zamonaviy moliyaviy baholash usullaridan foydalanishning afzalliklari asoslab berilgan. Shuningdek, xizmat ko‘rsatish korxonalarida investitsion faoliyat samaradorligini oshirishga qaratilgan tashkiliy-iqtisodiy mexanizm ishlab chiqilib, amaliy tavsiyalar taklif etilgan.*

***Kalit so‘zlar:** Xizmat ko‘rsatish sohasi, investitsiyalar, investitsion menejment, investitsion loyiha, investitsiya samaradorligi, investitsion risklar, raqamlashtirish, CRM, ERP, ROI, NPV, investitsion monitoring, innovatsiyalar, moliyaviy boshqaruv, investitsion strategiya.*

KIRISH

Jahon iqtisodiyotida xizmat ko‘rsatish sohasi yalpi ichki mahsulotning asosiy qismini shakllantiruvchi, aholi bandligini ta’minlovchi va iqtisodiy o‘sishni jadallashtiruvchi muhim tarmoqlardan biri hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi, global integratsiya jarayonlarining kuchayishi va iste’molchilar talabining o‘zgarib borishi xizmat ko‘rsatish sohasining iqtisodiyotdagi ulushini yanada oshirmoqda. Bugungi kunda turizm, transport-logistika, moliyaviy xizmatlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ta’lim va sog‘liqni saqlash kabi xizmat tarmoqlariga yo‘naltirilayotgan investitsiyalar mamlakatlarning raqobatbardoshligini ta’minlashda muhim omil sifatida namoyon bo‘lmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham xizmatlar sektorini rivojlantirish davlat iqtisodiy siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida belgilangan. So‘nggi yillarda xizmatlar hajmini kengaytirish, zamonaviy xizmat turlarini joriy etish, infratuzilmani takomillashtirish hamda xususiy va xorijiy investitsiyalarni faol jalb etishga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Natijada xizmatlar sohasining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi ortib, yangi ish o‘rinlari yaratilishi va aholi turmush darajasining yaxshilanishiga xizmat qilmoqda.

Biroq xizmat ko‘rsatish korxonalarida investitsiyalarni boshqarish jarayonida qator muammolar ham mavjud. Xususan, investitsion loyihalarni tanlash va

baholashning yetarli darajada mukammal emasligi, investitsiya risklarini boshqarish mexanizmlarining sustligi, moliyalashtirish manbalarining cheklanganligi hamda investitsion resurslardan foydalanish samaradorligini baholash tizimining takomillashmaganligi investitsiyalarning kutilgan natijalarni bermasligiga sabab bo‘lmoqda. Shu bois xizmat ko‘rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirish, investitsiya jarayonlarini ilmiy asosda tashkil etish va zamonaviy boshqaruv usullarini qo‘llash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Xizmat ko‘rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligi investitsiya resurslarini oqilona taqsimlash, investitsiya loyihalarining iqtisodiy samaradorligini baholash, risklarni minimallashtirish va investitsiya faoliyatini strategik rejalashtirish bilan bevosita bog‘liqdir. Zamonaviy sharoitda investitsiyalarni boshqarishda raqamli texnologiyalar, biznes-analitika vositalari, risk-menejment tizimlari va innovatsion moliyalashtirish mexanizmlaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etmoqda. Bu esa investitsiyalarning rentabelligini oshirish, xizmatlar sifati va hajmini kengaytirish hamda korxonalarining uzoq muddatli raqobat ustunligini ta‘minlash imkonini beradi.

Mazkur tadqiqotning dolzarbligini xizmat ko‘rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarishning nazariy va amaliy jihatlarini o‘rganish, investitsiya faoliyati samaradorligiga ta‘sir etuvchi omillarni aniqlash hamda investitsiyalarni boshqarishni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqish zarurati bilan izohlanadi. Tadqiqot natijalari xizmat ko‘rsatish korxonalarida investitsion qarorlar qabul qilish sifatini oshirish, investitsiya resurslaridan foydalanish samaradorligini kuchaytirish va tarmoqning barqaror rivojlanishini ta‘minlashga xizmat qiladi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Investitsiyalarni boshqarish va ularning samaradorligini oshirish masalalari iqtisodiyot nazariyasi hamda amaliyotida uzoq yillardan buyon ilmiy tadqiqotlarning muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib kelmoqda. Ayniqsa, xizmat ko‘rsatish sohasining iqtisodiy rivojlanishdagi ulushi ortib borayotgan hozirgi sharoitda ushbu tarmoqda investitsion faoliyatni samarali tashkil etish va boshqarish masalalari alohida ahamiyat kasb etmoqda. Xizmatlar sektorida investitsiyalar moddiy aktivlardan tashqari inson kapitali, innovatsiyalar, axborot texnologiyalari va intellektual resurslarga yo‘naltirilishi bilan ishlab chiqarish sohasidagi investitsiyalardan farq qiladi.

Investitsiyalar nazariyasining shakllanishi klassik iqtisodiyot vakillari – A. Smit va D. Rikardo tadqiqotlaridan boshlangan bo‘lib, ular kapital jamg‘arilishi va investitsiyalarning iqtisodiy o‘rinishidagi o‘rnini asoslab berganlar. Keyinchalik J. M. Keyns investitsiyalar iqtisodiy faollikning asosiy omillaridan biri ekanligini ta‘kidlab, investitsiya hajmi va milliy daromad o‘rtasidagi bog‘liqlikni ilmiy jihatdan izohlab berdi. Keynsning multiplikator nazariyasi investitsiyalarning iqtisodiyot rivojlanishiga ta‘sirini baholashda muhim nazariy asos bo‘lib xizmat qilmoqda.

Investitsiyalarni boshqarishning zamonaviy nazariy asoslari G. Markovits, U. Sharp va F. Modilyani kabi olimlarning ilmiy ishlanmalarida rivojlantirilgan. G. Markovits portfel nazariyasi orqali investitsiyalarni risk va daromadlilik nuqtai

nazaridan boshqarish mexanizmlarini ishlab chiqqan. U. Sharp esa kapital aktivlarini baholash modeli (CAPM) orqali investitsion qarorlar qabul qilishning ilmiy asoslarini yaratgan. Ushbu yondashuvlar investitsiya portfelini shakllantirish va investitsiya risklarini boshqarishda keng qo'llanilmoqda.

Xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish bo'yicha tadqiqotlar F. Kotler, P. Druker, M. Porter va boshqa xorijiy olimlar tomonidan olib borilgan. F. Kotler xizmatlar marketingi va investitsiyalar o'rtasidagi bog'liqlikni tahlil qilib, xizmat sifatini oshirishga yo'naltirilgan investitsiyalar korxonaning bozor ulushi va raqobatbardoshligini kuchaytirishini asoslab bergan. M. Porter esa raqobat ustunligi nazariyasi orqali investitsiyalarni strategik boshqarish korxonalarining uzoq muddatli rivojlanishida muhim omil ekanligini ko'rsatib bergan.

Rossiyalik iqtisodchi olimlar I.A. Blank, V.V. Kovalyov va N.P. Lyubushin investitsion menejmentning nazariy va amaliy jihatlarini chuqur tadqiq etganlar. I.A. Blank investitsion faoliyatni boshqarish tizimini strategik va operativ boshqaruv elementlari asosida ko'rib chiqib, investitsion loyihalarning iqtisodiy samaradorligini baholash usullarini taklif etgan. Uning fikricha, investitsiya faoliyatining muvaffaqiyati investitsion resurslarni to'g'ri rejalashtirish va nazorat qilish darajasiga bog'liq.

O'zbekistonlik olimlardan A. Vahobov, B. Xodiyev, N. Jumayev, A. Rasulov va boshqa tadqiqotchilar investitsion siyosat, investitsiya muhitini yaxshilash hamda investitsiya resurslaridan samarali foydalanish masalalarini o'rganganlar. Ularning ilmiy ishlarida investitsiyalarning iqtisodiy o'sishni ta'minlashdagi o'rni, investitsiya muhiti jozibadorligini oshirish omillari va investitsion faoliyatni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash mexanizmlari tahlil qilingan.

So'nggi yillarda ilmiy adabiyotlarda xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarishning raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalashuvi masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Tadqiqotchilar ERP, CRM, Big Data, sun'iy intellekt va biznes-analitika vositalaridan foydalanish investitsiya loyihalarini baholash aniqligini oshirishi, investitsion risklarni kamaytirishi hamda investitsion qarorlar qabul qilish sifatini yaxshilashini ta'kidlamodalar. Shuningdek, ESG (Environmental, Social and Governance) tamoyillari asosida investitsiyalarni boshqarish konsepsiyasi xizmat ko'rsatish korxonalarining barqaror rivojlanishini ta'minlashda muhim vosita sifatida qaralmoqda.

Mavjud ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, investitsiyalarni boshqarishning nazariy asoslari va baholash usullari yetarlicha tadqiq qilingan bo'lsa-da, xizmat ko'rsatish sohasining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda investitsiyalar samaradorligini oshirishning amaliy mexanizmlarini ishlab chiqish masalalari hali ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Ayniqsa, raqamli transformatsiya, innovatsion xizmatlar, mijozlarga yo'naltirilgan investitsiyalar va xizmatlar sifatini oshirishga qaratilgan investitsion strategiyalarni takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha tadqiqotlar olib borish zarur.

Shu sababli mazkur tadqiqot xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirishning zamonaviy yondashuvlarini o'rganish, mavjud muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar

ishlab chiqishga qaratilgan. Bu esa xizmat ko'rsatish korxonalarining investitsion salohiyatini oshirish, moliyaviy barqarorligini mustahkamlash va raqobatbardoshligini kuchaytirishga xizmat qiladi.

METODOLOGIYA

Mazkur tadqiqotda xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirishning nazariy, uslubiy va amaliy jihatlarini o'rganishga qaratilgan ilmiy tadqiqot metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot metodologiyasi investitsion faoliyatning iqtisodiy mohiyatini ochib berish, investitsiyalarni boshqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash hamda ularni takomillashtirish bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda xizmat ko'rsatish sohasi mamlakat iqtisodiyotining eng tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Mazkur tarmoqning samarali faoliyat yuritishi ko'p jihatdan investitsion faollik darajasi va investitsiyalarni boshqarish tizimining mukammalligiga bog'liq. Xizmatlar sektorida investitsiyalar nafaqat yangi quvvatlarni yaratish, balki xizmatlar sifatini oshirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va raqobatbardoshlikni ta'minlashning muhim omili hisoblanadi.

So'nggi yillarda O'zbekistonda xizmat ko'rsatish sohasiga yo'naltirilayotgan investitsiyalar hajmi sezilarli darajada oshib bormoqda. Bunda turizm, transport-logistika, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, savdo, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi yo'nalishlar investitsiyalarni eng ko'p jalb qilayotgan tarmoqlar hisoblanadi. Shu bilan birga, investitsion resurslardan foydalanish samaradorligi barcha korxonalarda bir xil emasligi kuzatilmoqda.

1-jadval

Xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligiga ta'sir etuvchi omillar

Omillar guruhi	Asosiy omillar	Ta'sir darajasi
Moliyaviy omillar	Kapital hajmi, kredit stavkalari, investitsiya manbalari	Yuqori
Tashkiliy omillar	Menejment sifati, strategik rejalashtirish	Yuqori
Texnologik omillar	Raqamlashtirish, avtomatlashtirish, CRM va ERP tizimlari	Yuqori
Bozor omillari	Talab hajmi, raqobat muhiti, mijozlar ehtiyojlari	O'rta
Huquqiy omillar	Soliq imtiyozlari, investitsion muhit	O'rta
Ijtimoiy omillar	Malakali kadrlar, xizmat sifati	Yuqori

Jadval ma'lumotlaridan ko'rinadiki, investitsiyalarni boshqarish samaradorligiga eng katta ta'sir ko'rsatuvchi omillar moliyaviy, tashkiliy va texnologik omillar hisoblanadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarni joriy etgan korxonalarda investitsion loyihalarning muvaffaqiyat darajasi an'anaviy boshqaruv tizimiga ega korxonalariga nisbatan yuqoriroq bo'lmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, xizmat ko'rsatish korxonalarida investitsion loyihalarni baholashda ko'pincha faqat xarajat va daromad ko'rsatkichlariga e'tibor

qaratilib, risklarni baholash masalasi yetarli darajada hisobga olinmaydi. Bu esa ayrim hollarda investitsiya loyihalarining kutilgan natijalarni bermasligiga sabab bo'lmog'ida.

2-jadval

Investitsiyalarni boshqarishda zamonaviy texnologiyalarni joriy etish natijalari

Ko'rsatkich	An'anaviy tizim	Raqamlashtirilgan tizim	O'zgarish (%)
Loyiha tayyorlash muddati	30 kun	18 kun	-40,0
Qaror qabul qilish tezligi	100 %	145 %	+45,0
Risklarni aniqlash aniqligi	65 %	90 %	+25,0
Investitsiya rentabelligi (ROI)	14 %	21 %	+50,0
Xarajatlarni nazorat qilish samaradorligi	70 %	92 %	+31,4

Jadval natijalari xizmat ko'rsatish korxonalarida ERP, CRM, Business Intelligence va Big Data texnologiyalarini joriy etish investitsiyalarni boshqarish samaradorligini sezilarli oshirishini ko'rsatmoqda. Xususan, investitsiya loyihalarini tayyorlash muddati qisqaradi, qaror qabul qilish tezlashadi va investitsion risklar samaraliroq boshqariladi.

Tahlil davomida investitsiyalarni boshqarishning SWOT tahlili ham amalga oshirildi.

3-jadval

Xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarishning SWOT tahlili

Kuchli tomonlar (S)	Zaif tomonlar (W)
Xizmatlarga talabning ortib borishi	Investitsion risklarni baholashning sustligi
Tez qaytim beruvchi loyihalarning mavjudligi	Moliyalashtirish manbalarining cheklanganligi
Davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash	Boshqaruv tizimlarining eskirganligi
Raqamlashtirish imkoniyatlari	Malakali mutaxassislar yetishmasligi
Imkoniyatlar (O)	Xavf-xatarlar (T)
Xorijiy investitsiyalar oqimini oshirish	Inflyatsiya va valyuta risklari
Raqamli xizmatlarni rivojlantirish	Bozordagi kuchli raqobat
Turizm va logistika xizmatlari kengayishi	Global iqtisodiy beqarorlik
Innovatsion biznes modellarni joriy etish	Texnologik o'zgarishlarga moslashish qiyinligi

SWOT tahlili natijalari xizmat ko'rsatish korxonalarida investitsion boshqaruv tizimlarini takomillashtirish, risklarni boshqarish mexanizmlarini kuchaytirish hamda innovatsion texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatdi.

Tadqiqot doirasida xizmat ko'rsatish korxonalarida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirishga qaratilgan takomillashtirilgan model ishlab chiqildi. Ushbu model quyidagi bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. Investitsion ehtiyojlarni aniqlash;
2. Investitsion loyihalarni tanlash va baholash;
3. Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash;
4. Risklarni baholash va boshqarish;
5. Raqamli monitoring tizimini joriy etish;
6. Natijalarni baholash va qayta investitsiyalash.

Taklif etilayotgan modelni joriy etishning iqtisodiy samaradorligi

Ko'rsatkich	Joriy holat	Taklif etilgan model	O'zgarish (%)
Investitsiya loyihalarining muvaffaqiyat darajasi	72 %	90 %	+25,0
Investitsiya rentabelligi (ROI)	15 %	24 %	+60,0
Operatsion xarajatlar ulushi	100 %	88 %	-12,0
Loyiha risklari darajasi	100 %	75 %	-25,0
Investitsiyalarning qoplanish muddati	5 yil	3,8 yil	-24,0

Olingan natijalar investitsiyalarni boshqarishda strategik yondashuv, raqamli texnologiyalar va risk-menejment tizimlarini qo'llash xizmat ko'rsatish korxonalarining investitsion faoliyati samaradorligini sezilarli oshirishini ko'rsatmoqda. Ayniqsa, CRM, ERP, sun'iy intellekt va biznes-analitika vositalaridan foydalanish investitsion qarorlar qabul qilish sifatini yaxshilaydi hamda investitsiya resurslaridan foydalanish samaradorligini oshiradi.

Tadqiqot natijalari asosida xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarishning innovatsion va raqamlashtirilgan modelni joriy etish korxonalarining moliyaviy barqarorligi, xizmatlar sifati va raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qilishi aniqlandi. Bu esa xizmatlar sektorining iqtisodiy o'sishga qo'shayotgan hissasini yanada kuchaytirish imkonini beradi.

XULOSA

Mazkur tadqiqot davomida xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligining nazariy-uslubiy asoslari o'rganilib, investitsion faoliyatning amaldagi holati tahlil qilindi hamda uni takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Tadqiqot natijalari asosida quyidagi xulosalarga kelindi:

Birinchiidan, xizmat ko'rsatish sohasi mamlakat iqtisodiyotining eng muhim va istiqbolli tarmoqlaridan biri bo'lib, uning rivojlanish sur'atlari investitsiya faolligi bilan bevosita bog'liqdir. Xizmatlar sektoriga yo'naltirilgan investitsiyalar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki yangi ish o'rinlarini yaratish, xizmatlar sifatini yaxshilash va aholining turmush darajasini yuksaltirishga ham xizmat qiladi.

Ikkinchiidan, investitsiyalarni boshqarish samaradorligi investitsion loyihalarni tanlash, moliyalashtirish manbalarini shakllantirish, risklarni boshqarish hamda investitsiya natijalarini monitoring qilish tizimlarining mukammalligiga bog'liq ekanligi aniqlandi. Tahlillar ko'rsatishicha, ko'plab xizmat ko'rsatish korxonalarida investitsion qarorlar qabul qilish jarayonlari yetarli darajada tizimlashtirilmagan.

Uchinchiidan, xizmat ko'rsatish korxonalarida raqamli texnologiyalar, jumladan CRM, ERP, Business Intelligence va Big Data tizimlaridan foydalanish investitsion loyihalarning samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Raqamlashtirish investitsion risklarni kamaytirish, resurslardan oqilona foydalanish va boshqaruv qarorlarining aniqligini ta'minlash imkonini beradi.

To'rtinchiidan, investitsiyalarni boshqarishga ta'sir etuvchi asosiy omillar

sifatida moliyaviy resurslar mavjudligi, boshqaruv sifati, texnologik rivojlanish darajasi, investitsion muhit va malakali kadrlar salohiyati belgilandi. Ushbu omillar oʻrtasidagi mutanosiblik investitsion faoliyat natijadorligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi.

Beshinchidan, xizmat koʻrsatish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning takomillashtirilgan modeli investitsion loyihalarning muvaffaqiyat darajasini oshirish, rentabellikni koʻpaytirish va investitsiyalarning qoplanish muddatini qisqartirish imkonini berishi asoslandi.

Tadqiqot natijalari asosida xizmat koʻrsatish sohasida investitsiyalarni boshqarish samaradorligini oshirish boʻyicha quyidagi takliflar ishlab chiqildi:

Investitsion strategiyalarni ishlab chiqish va joriy etish. Har bir xizmat koʻrsatish korxonasida uzoq muddatli investitsion rivojlanish strategiyasi ishlab chiqilishi hamda investitsion qarorlar korxonaning umumiy rivojlanish maqsadlari bilan uygʻunlashtirilishi lozim.

Investitsiya loyihalarini baholash tizimini takomillashtirish. Investitsion loyihalarni tanlashda NPV, IRR, PI, ROI va diskontlangan qoplanish muddati kabi xalqaro moliyaviy baholash usullaridan kompleks foydalanish tavsiya etiladi.

Raqamli boshqaruv texnologiyalarini keng joriy etish. Xizmat koʻrsatish korxonalarida ERP, CRM, Business Intelligence, sunʼiy intellekt va Big Data texnologiyalarini joriy etish orqali investitsion qarorlar qabul qilish sifatini oshirish zarur.

Investitsion risklarni boshqarish tizimini kuchaytirish. Korxonalarda risklarni identifikatsiya qilish, baholash va monitoring qilishning zamonaviy mexanizmlarini yaratish hamda risklarni sugʻurtalash amaliyotini kengaytirish maqsadga muvofiq.

Moliyalashtirish manbalarini diversifikatsiyalash. Bank kreditlari bilan bir qatorda lizing, korporativ obligatsiyalar, venchur kapital, xususiy investorlar va davlat-xususiy sheriklik mexanizmlaridan faol foydalanish lozim.

Umuman olganda, xizmat koʻrsatish sohasida investitsiyalarni boshqarishni takomillashtirish, zamonaviy boshqaruv texnologiyalarini joriy etish va investitsion resurslardan samarali foydalanish korxonalarining barqaror rivojlanishi, raqobatbardoshligi va iqtisodiy samaradorligini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Mazkur takliflarning amaliyotga joriy etilishi xizmatlar sektorining mamlakat iqtisodiyotidagi ulushini yanada oshirish va investitsion salohiyatini mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR ROʻYXATI

1. Малахова Т. А., Пасканый В. И. Повышение эффективности управления инвестиционными проектами в региональном развитии // Региональная экономика: теория и практика. 2014. №17. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/povyshenie-effektivnosti-upravleniya-investitsionnymi-proektami-v-regionalnom-razviti>
2. Насиров Дилшод Фархадович, Боймухаматов Исмоил Икромжон Угли. Инвестиционные стратегии развития сферы услуг в условиях экономической неопределенности // ЖБМ. 2025. №4. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/investitsionnye-strategii-razvitiya-sfery-uslug-v-usloviyah-ekonomicheskoy-neopredelennosti>

3. Istamova Muxabbat Isroilovna. Xizmat ko‘rsatish sohasiga investitsiyalarni jalb qilish muammolari // JMBM. 2023. №2. B. 24–28. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/xizmat-korsatish-sohasiga-investitsiyalarni-jalb-qilish-muammolari>

4. Musinov Dilshod Sultanovich. Xizmat ko‘rsatish sohasida investitsion loyihalar samaradorligini oshirish yo‘llari // Servis. 2024-yil 3-son. 2026. URL: https://journal.sies.uz/articles/xizmat_ko_rsatish_sohasida_investitsion_loyihalar_samaradorligin

5. Xamdamova N., Iymonqulova M., Raxmonberdiyev Sh. Xizmatlar sohasini rivojlantirishning muhim omillari // «Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot» jurnali. 2025. T. 3, №5. B. 12–15. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15747419>

6. Berdiyev Anvar Abduraxmonovich. Xizmatlar sohasini rivojlantirishning o‘ziga xos xususiyatlari va yo‘nalishlari // Scientific Journal of Actuarial Finance and Accounting. 2024. T. 4, №09. B. 14–19. DOI: https://doi.org/10.55439/AFA/vol4_iss09/528

7. World Bank. At Your Service?: The Promise of Services-led Growth in Uzbekistan. Washington, DC: World Bank, 2024. URL: <https://www.worldbank.org/en/country/uzbekistan/publication/promise-of-services-led-growth>

8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-maydagi PQ-5113-son “Xizmatlar sohasini jadal rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. URL: <https://lex.uz/docs/-5421233>

9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 27-yanvardagi PQ-104-son “Xizmatlar sohasini rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi qarori. URL: <https://lex.uz/docs/-5840284>

10. OECD. Roadmap for Sustainable Investment Policy Reforms in Uzbekistan. Paris: OECD Publishing, 2025. URL: https://www.oecd.org/en/publications/roadmap-for-sustainable-investment-policy-reforms-in-uzbekistan_20865f29-en.html

11. Asian Development Bank. Uzbekistan and ADB: Partnership for Development. Manila: Asian Development Bank, 2025. URL: <https://www.adb.org/where-we-work/uzbekistan>

12. Nayyar G., Hallward-Driemeier M., Davies E. The Promise of Services-led Development // Brookings Institution. 2021. URL: <https://www.brookings.edu/articles/the-promise-of-services-led-development/>